Novi list, 2.3.2023., str. 37, A3

Evidencijski broj / Article ID: 20426024
Vrsta novine / Frequency: Dnevna / Daily
Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska / Croatia
Rubrika / Section:

BALET U ZAJCU Izvedeno jedno od najpoznatijih djela skladatelja Arama Hačaturjana

Impresivne masovne scene

ANA KRIŽANEC

Premijera »Spartaka« u Rijeku je donijela odličnu predstavu

Sve u svemu, punih dva i pol sata predstave koja se izvodi s jednom stankom može se pratiti bez problema, a brza i protočna radnja ispričana pokretima tijela osigurat će svakom posjetitelju dobar provod i užitak s kazališne pozornice

Piše Igor VLAJNIĆ

RIJEKA Premijera baleta »Spartak« u Hrvatskom narodnom kazalištu Ivana pl. Zajca donijela je u Rijeku odličnu predstavu! Svim poklonicima plesne umjetnosti doista se bez imalo ustručavanja može preporučiti da već sada rezerviraju svoje mjesto u gledalištu za neku od izvedbi koje slijede. Koprodukcija je to s Hrvatskim narodnim kazalištem u Zagrebu u okviru nove tvorbe pod imenom K-HNK, odnosno Konzorcija hrvatskih narodnih kazališta. Za pretpostaviti je da bi osnovni cilj u toj pravnoj osobnosti bila dodatna fleksibilizacija i mobilnost umjetnika i produkcija unutar Hrvatske, što ne mora biti loše. Dapače, u sve užurbanijem svijetu u kojem živimo i uz rastuće troškove sve je manje onih koji se odlučuju za odlazak u neke druge gradove kako bi doživjeli neko umjetničko ostvarenje. Na ovaj način bit će moguće i u najbližim hramovima kulture dobiti veću raznolikost izvedbi.

Hoće li i umjetnici biti zadovoljni takvim dislociranim izvedbama koje sada više neće biti gostovanja, ostaje za vidjeti. Sa stajališta kritike problem postaje nešto drukčiji, a odnosi se na činjenicu da iz priloženih programskih knjižica nije sasvim jasno tko je u kojem statusu nastupao u, primjerice, riječkoj baletnoj premijeri. Naime, prije više od mjesec dana ista predstava imala je premijeru u Zagrebu (zajedno s izvedbama koje su uslijedile), pa je pitanje je li ovo u Rijeci zapravo premijera? Jer, priznat ćete, nije isto stavljati pod povećalo prosudbe nekoga kome je ovo prva ili možda deseta javna izvedba. Bit će potrebno u budućnosti pratiti i podjele umjetnika kako bi se mogao donijeti pravi i objektivan sud.

Priča o Spartaku

No, sve to danas možemo ostaviti po strani jer je predstava koju je publika u Rijeci mogla vidjeti zaista bila odlična. Koreograf Jiri Bubeniček vjerojatno je najzaslužniji za ovaj uspjeh s obzirom da je osim kao koreograf potpisan i kao »autor glazbene strukture«. Tragom te uloge u autorskom timu pronaći se može da Bubeniček nije bio sasvim zadovoljan originalnom dramaturgijom ovoga baleta te ga je želio dodatno produbiti i ispričati priču nešto detaljnije. Za takav pothvat morao je malo prearanžirati originalnu glazbu Arama Hačaturjana, ali i dodati citate iz drugih skladbi ovog armenskog skladatelja. Sama priča o Spartaku izvire iz povijesnog romana Raffaella Giovagnolija iz druge polovine 19. stoljeća temeljenog na stvarnoj osobi i vođi ustanka protiv ugnjetavanja i potlačenosti, a svjetsku slavu stekao je i istoimenim Kubrickovim filmom iz 1960. godine s Kirkom Douglasom u naslovnoj ulozi.

No, skladatelj Aram Hačaturjan ovaj je balet napisao nešto ranije, još 1956., nakon čega je uslijedilo nekoliko revizija i obrada u obliku suita. Zanimljivo je da je »Spartak« posljednji u trolistu baleta (prva dva su »Sreća« i »Gajane«) po kojima je Hačaturjan možda i najpoznatiji. Računajući na tu popularnost, koreograf Bubeniček i njegova supruga i dramaturginja predstave Nadina Cojocaru najvjerojatnije su za potrebe dodatne glazbe i uzeli »Ples sablji« iz baleta »Gajane« i dodali ga u »Spartaka«, a što je najslabija točka ove predstave. Naime, umjesto u neku scenu bitke po kojoj bi sablje eventualno imale poveznicu, ova glazba ubačena je u scenu Saturnalija (gozbe, zabave i plesa), pa cijeli postupak postaje svrhovit samo kako bi se, eto, čula i izvela ta poznata glazba. Publici koja i tako slabo razlikuje jedno od drugoga može se prodati svašta pa ne začuđuje da je baš nakon tog glazbenog i plesnog broja aplauz bio najveći, iako sa samom radnjom predstave i nije postojala neka izuzetno važna povezujuća nit.

ANA KRIŽANEC

Prizor iz »Spartaka« koji je oduševio riječku publiku

Kombinacija klasičnog i suvremenog

No, sve ostalo što je osmislio Bubeniček daleko je od lošeg. Dapače, predstava vrlo uspješno kombinira klasične i suvremene plesne elemente, a tranzicije između brojnih kraćih scena teku prilično glatko, uz tek poneku preveliku buku scenskih radnika koji iza crnog platna odrađuju promjenu dok se na prosceniju odvija neka intimnija scena s, u pravilu, tišom glazbom. Plesni pokreti su atraktivni, dinamični, jasni i inovativni, a priču se može slijediti bez prevelikih poteškoća. Modularna scenografija Darija Gessatija omogućuje brze promjene zadivljujućih gabarita, a uspjehu predstave značajno pridonose i kostimi već spomenute Nadine Cojocaru i svjetlo Denija Šesnića.

Baletni ansambl koji je izveo ovu predstavu dolazi iz Zagreba, a predvođen je protagonistima: Takuya Sumitomo kao izvrsni Spartak, miljenica publike Rieka Suzuki kao Eutibid, graciozna i elegantna Natalia Kosovac kao Valerija, Atina Tanović kao odlična Mirza, Taiguara Goulart kao Enomaj, Yuho Yoshioka kao Artoriks, Pavel Savin kao Messala, Guilherme Gameiro Alves kao Kras, Raffaele Diligente kao Metrobije, Domagoj Vrbljanin kao Sula i George Stanciu kao Katilina. Nemoguće je zaobići i mladu djevojčicu Nelu Čorko kao Postumiju koja je u sceni s Valerijom i Spartakom razgalila srca svih prisutnih. Lijepo je bilo vidjeti i Balinta Rauschera kojeg pamtimo kao Princa iz starog riječkog »Orašara«, a koji je sada član baletnog ansambla HNK-a u Zagrebu.

Čestitke orkestru

Glazbenu podlogu cijeloj predstavi dao je orkestar HNK-a Ivana pl. Zajca pod ravnanjem gosta iz Zagreba Tomislava Fačinija. Gotovo bez ovećeg napora, kao da se uopće ne radi o zahtjevnoj partituri, dirigent i orkestar (koncertni majstor Anton Kyrylov) uspješno su odradili postavljeni zadatak. Solisti u orkestru muzikalno su izveli svoje zadane dionice, a ritmički često zahtjevni i ponekad lako varljivi brzi brojevi bili su postavljeni čvrsto, jasno i precizno. Treba u tom smislu čestitati ponajprije orkestru jer su oni, kao jedini istinski premijerni dio izvedbenog ansambla, odradili dobar posao. Količinom izvedenog materijala vrlo mali, ali korektan doprinos (jer je to tako skladatelj zamislio) dao je i riječki zbor (zborovođa Matteo Salvemini).

Sve u svemu, punih dva i pol sata predstave koja se izvodi s jednom stankom može se pratiti bez problema, a brza i protočna radnja ispričana pokretima tijela osigurat će svakom posjetitelju dobar provod i užitak s kazališne pozornice. Nemojte, stoga, oklijevati i propustiti ovu priliku da vidite i doživite dobru baletnu i plesnu predstavu.